

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av militära disciplinlagen och vissa därtill hörande lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att militära disciplinlagen ändras så att arrest inte längre påförs i disciplinärt förfarande. Enligt förslaget revideras bestämmelserna om verkställigheten av vissa straff och görs vissa sådana ändringar av lagen som föranleds av att annan lagstiftning har ändrats.

Enligt förslaget intas också utgångsstraff i den bestämmelse som gäller olovligt avvikande från arrest samt brott mot en annan utgångsbegränsning eller ett annat utgångsförbud.

Militära rättegångslagen föreslås bli ändrad så att det i den ordning som lagen anger blir möjligt att behandla också ett annat ringa brott som har begåtts genom samma gärning som ett militärt brott. Dessutom föreslås att de paragrafer i vilka försvarsmaktens tjänstebeteckningar ingår ändras så att de motsvarar de ändringar som gjorts i annan lagstiftning.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Den totalreform av den militära rättsvården som trädde i kraft vid ingången av år 1984 innebar att bestämmelserna om militära brott infördes i strafflagens 45 kap. i stället för att ingå i en särskild militär strafflag, att bestämmelserna om militärt disciplinärt förfarande överfördes från förordningen till militära disciplinlagen (331/1983) och att det militära rättegångsförfarandet under fredstid överfördes från de speciella krigsdomstolarna till de allmänna domstolarna. I de nya bestämmelserna om militärt disciplinärt förfarande underströks synpunkterna gällande rättsskyddet bl.a. genom att juristernas andel vid behandlingen av ärendena ökades och verkställigheten av påföljderna gjordes klarare. Dessutom sänktes det maximala måttet för de disciplinära påföljder som kan påföras i disciplinärt förfarande och de disciplinära förmännens befogenheter begränsades. Som

ny påföljd utöver arrest och varning som redan tidigare använts togs disciplinboten i bruk. Sedermera har påföljderna ytterligare utökats med utgångsstraff.

Militära disciplinlagen har justerats några gånger, bl.a. efter att Finland ratificerat Europarådets konvention om mänskliga rättigheter. Härvid blev det möjligt att anföra besvär över ett disciplinstraff hos domstol. När ändringen trädde i kraft i maj 1990 ansågs lagen överensstämma med de förpliktelser som den ovan nämnda konventionen ålägger den nationella lagstiftningen.

Enligt den gällande militära disciplinlagen indelas påföljderna i disciplinära tillrättavisningar, till vilka hör anmärkning, extratjänst och utgångsförbud, samt disciplinstraff, vilka är varning, disciplinbot, utgångsstraff och arrest.

Det totala antalet påföljder som påförts genom disciplinärt förfarande har minskat under de senaste åren. År 1995 påfördes knappt 5 700 påföljder, av vilka ca 800 var disciplinstraff. Arreststraff har påförts i be-

tydligt mindre utsträckning än tidigare. Deras andel av alla påföljder uppgick år 1995 till 2,6 %.

I den ordning som anges i militära rättegångslagen (326/1983) behandlas s.k. militära rättegångsärenden. Med militära rättegångsärenden avses enligt lagens 2 § sådana mål som gäller militära brott och som uppräknas i paragrafen. Endast en krigsman kan göra sig skyldig till ett militärt brott. Militära rättegångsärenden behandlas vid vissa i lagen angivna tingsrätter.

1.2. Bedömning av nuläget

Militära disciplinlagen

När regeringsformens bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter reviderades intogs i 6 § mera detaljerade bestämmelser än förut bl.a. om ingrepp i den personliga integriteten och om frihetsberövande. Enligt paragrafens 3 mom. döms straff som innefattar frihetsberövande ut av domstol. Enligt motiveringen till bestämmelsen (RP 309/1993 rd) avser formuleringen att täcka alla straff som i praktiken innebär frihetsberövande, vilket leder till att tillämpningsområdet är större än för begreppet fängelse som används i 2 kap. 1 § 1 mom. strafflagen. Enligt motiveringen hör till de slag av frihetsberövande som avses i bestämmelsen bl.a. arreststraff enligt militära disciplinlagen. Av bestämmelsen i regeringsformens 6 § 3 mom. följer, att arrest inte längre kan dömas ut i disciplinärt förfarande.

Militära rättegångslagen

Enligt militära rättegångslagen får också ett åtal som gäller ett militärt brott behandlas vid allmän underrätt, om en krigsman åtalas både för ett brott som skall behandlas som ett militärt rättegångsärende och för ett annat brott. Det har inom rättspraxis rått ovisshet när det gäller frågan om det är möjligt att som militärt rättegångsärende behandla också ett annat ringa brott som begåtts genom samma gärning som ett militärt brott.

Det vore ändamålsenligt, att t.ex. ett fall där en krigsman olovligen har tagit i bruk försvarsmaktens eller en annan krigsmans fordon, underlåtit att utföra förmannens befallning och under framförandet av fordonet gjort sig skyldig till äventyrande av trafiksä-

kerheten och samtidigt underlåtit att infinna sig till en vaktuppgift, i sin helhet skulle kunna behandlas som ett militärt rättegångsärende, trots att äventyrande av trafiksäkerheten inte är ett militärt brott. I detta brottkomplex är de huvudsakliga brotten i alla händelser sådana militära brott vilkas behandling förutsätter militär sakkunskap. Likaså vore det ändamålsenligast att behandla ibruktagande av försvarsmaktens fordon och framförande därav i berusat tillstånd som ett militärt rättegångsärende. Ärenden av denna typ har också redan behandlats som militära rättegångsärenden.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Militära disciplinlagen

I propositionen föreslås att militära disciplinlagens bestämmelser om arrest justeras så att de överensstämmer med regeringsformens 6 § 3 mom. som ändrades i samband med reformen av de allmänna rättigheterna. Lagen föreslås bli ändrad så, att arrest inte längre påförs i disciplinärt förfarande. Arrest skulle dock alltså kunna dömas ut av domstol.

Enligt förslaget ändras vissa i någon mån oklara bestämmelser i lagen samt fogas till lagen sådan reglering som för närvarande saknas. Preciseringarna gäller bl.a. fastställande av disciplinbotens penningbelopp för en dag, förvandling av arrest och utgångsförbud till avgift, uppskjutande och avbrytande av verkställighet samt vissa andra bestämmelser som hänför sig till verkställigheten av påföljderna. Bestämmelsen om säkerhetskontroll som verkställs i samband med gripande hör till den nya regleringen. I lagen har dessutom gjorts sådana justeringar som föranleds av ändrade tjänstebenämningar.

Strafflagen

Till den bestämmelse i 45 kap. 25 § strafflagen som gäller den som olovligen avlägsnar sig från arrest samt brott mot andra utgångsbegränsningar eller mot utgångsförbud föreslås bli fogat också utgångsstraff. Nämda stadgande som gäller verkställighetsförseelse ändrades inte i samband med att stadgandena om utgångsförbud ändrades så, att utgångsförbud som tillrättavisning

omfattande mer än tio dagar blev ett disciplinstraff som benämndes utgångsstraff. Enligt nuvarande ordalydelse i strafflagen är det endast i det fall att en person har påförts utgångsförbud en kriminaliserad handling att olovligen avlägsna sig från det område som förbudet gäller, men inte i det fall att personen i fråga avtjänar utgångsstraff. En justering av lagrummet på det sätt som avses ovan skulle eliminera detta missförhållande.

Militära rättegångslagen

Enligt förslaget intas i militära rättegångslagen en bestämmelse enligt vilken också ett annat än ett s.k. militärt brott kan behandlas

som ett militärt rättegångsärende i det fall att det har begåtts genom samma gärning som ett brott vilket skall behandlas som ett militärt rättegångsärende och om det förstnämnda brottet är ringa.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har varken organisatoriska eller ekonomiska verkningar.

4. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid försvarsministeriet. Utlåtande om propositionen har erhållits från justitieministeriet och huvudstaben.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om ändring av militära disciplinlagen

1 §. I paragrafen bestäms om militära disciplinlagens tillämpningsområde. Enligt paragrafen kan en person som lyder under 45 kap. strafflagen ådömas disciplinstraff eller påföras disciplinär påföljd för ett brott som avses i militära rättegångslagen. I hänvisningen till militära rättegångslagen nämns inte någon särskild paragraf. De brott till vilka 1 § militära disciplinlagen hänvisar uppräknas i 2 § militära rättegångslagen.

För tydlighetens skull föreslås att bestämmelsen i 1 § militära disciplinlagen preciseras så, att där i stället för till militära rättegångslagen hänvisas till 2 § militära rättegångslagen. Ändringen är nödvändig särskilt för den skull, att militära rättegångslagen föreslås bli ändrad så, att det i den ordning som nämnda lag anger blir möjligt att under vissa förutsättningar pröva också andra ringa brott än sådana som anges i lagens 2 §. När bestämmelsen ändras på det föreslagna sättet förblir hänvisningsbestämmelsens innehåll detsamma som förut.

2 §. Det grundläggande stadgandet om sådana disciplinstraff som skall användas vid rättegång och disciplinärt förfarande ingår i 2 kap. strafflagen. I denna paragraf uppräknas

de disciplinära straffen samt deras straffmaximum och straffminimum.

I 3 mom. bestäms om påförande av arrest, disciplinbot och utgångsstraff i disciplinärt förfarande. Såsom i den allmänna motiveringen konstateras föreslås, att påförande av arrest i disciplinärt förfarande skall frångås. Därför föreslås att bestämmelsen om arrest utelämnas från momentet.

I 4 mom. bestäms om disciplinbotens penningbelop, som för en dag är en femtedel av den bötfälldes genomsnittliga bruttodagsinkomst eller, om personen i fråga inte har någon löneinkomst, lika stor som hans dagspenning. Särskilt för sig konstateras att disciplinbotens penningbelopp för den som tjänstgör enligt värnpliktslagen är lika stort som beloppet av hans dagspenning.

Den omständigheten att disciplinbotens penningbelopp är bundet till beloppet av den dagspenning som utbetalas har medfört olägenheter för eleverna vid försvarshögskolan och försvarsinstitutet till den del de erhåller enbart dagtraktamente under studietiden. Dagtraktamentets storlek varierar mellan 61,60 mk och 92,40 mk. I fråga om dessa personer är disciplinbotens penningbelopp för en dag relativt sett mycket större än den disciplinbot som påförs en person som har löneinkomster. Därför föreslås att bestämmelsen ändras så, att penningbeloppet av den disciplinbot som påförs en elev för

en dag har samma storlek som den största dagspenning som utbetalas till den som tjänstgör med stöd av värnpliktslagen. Beloppet i fråga är för närvarande 19,50 mk, och det ligger mycket nära minimibeloppet för de böter vilka påförs som dagsböter, dvs. 20 mk.

Den nuvarande regleringen gäller inte en person som deltar i en frivillig övning, eftersom han inte erhåller lön eller dagspenning för tjänstgöringstiden. Det vore motiverat att disciplinbotens penningbelopp för en dag också för en sådan person skulle vara lika stort som den högsta dagspenning som betalas ut till dem som tjänstgör enligt värnpliktslagen. I syfte att eliminera detta missförhållande föreslås att i 4 mom. intas en bestämmelse om detta.

8 §. Paragrafens 2 mom. gäller beaktandet av ett disciplinärt straff eller en disciplinär tillrättavisning som redan tidigare utstått, i en situation där samma ärende senare tas upp till behandling vid domstol. Bestämmelsen gäller bl.a. avräkning av redan verkställd disciplinär arrest från ett straff som döms ut av domstol. Eftersom arrest enligt förslaget skall utgå från de följder som kan påföras i disciplinärt förfarande, föreslås att motsvarande justering görs beträffande den här aktuella bestämmelsen. Enligt förslaget nämns frihetsberövande inte längre i bestämmelsen. I stället sägs, att ett straff eller en tillrättavisning som redan verkställts skall beaktas i skälig mån som avräkning, eller också skall straffet anses vara fullt avtjänat.

9 §. 1 mom. gäller de disciplinära påföljder som under fredstid kan påföras en person som tjänstgör i en militär tjänst. I momentet förekommer alltjämt begreppen militär befattning och värvad. Eftersom dessa benämningar inte längre existerar inom försvarsmakten föreslås att formuleringen justeras så, att den motsvarar 1 § 2 punkten i 45 kap. strafflagen, sådant detta lagrum lyder i lag 722/1996. Ändringen inverkar inte på momentets innehåll.

Paragrafens 2 mom. gäller de påföljder som får påföras en elev som utbildas för en militär tjänst. Enligt förslaget utgår orden militär befattning från paragrafen. Momentets ordalydelse föreslås samtidigt bli justerad så att den motsvarar den föreslagna ändringen av 2 § 3 mom.

10 §. I 1 mom. ingår en allmän bestämmelse om förutsättningarna för disciplinärt förfarande.

I 2 mom. uppräknas de fall i vilka ett ärende inte får behandlas i disciplinärt förfarande oberoende av, att förutsättningarna enligt föregående moment föreligger. Enligt momentets 2 punkt är det inte möjligt att behandla ett ärende i disciplinärt förfarande i det fall att målsägaren yrkar att ärendet skall behandlas vid domstol. Enligt punkt fem är disciplinärt förfarande inte heller möjligt om genom gärningen åsamkats skada som skall ersättas och som den skyldige inte ersatt eller skriftligen förbundit sig att ersätta, eller om målsäganden inte skriftligen avstått från sitt skadeståndsyrcande.

Behandlingen av ett ärende som gäller skada före det disciplinära förfarandet fördröjer kännbart behandlingen av det disciplinära ärendet. Om någon utanför försvarsmakten åsamkats skada genom ett brott hörs personen i fråga i regel i egenskap av målsägande. Eftersom målsäganden enligt momentets 2 punkt kan yrka att ärendet skall behandlas vid domstol är hans fördel inte beroende av bestämmelserna i 5 punkten. För det mesta är det försvarsmaktens egendom som är föremål för en skada som förorsakas av en krigsman. Trots att försvarsmaktens representant i allmänhet inte har hörts i egenskap av målsägande i samband med ett militärt disciplinärt förfarande, gäller målsägandens i 2 mom. åsyftade rätt att yrka på att ärendet skall behandlas vid domstol också staten.

Om den förutsättning för disciplinärt förfarande som anges i 2 mom. 5 punkten frångås försnabbas behandlingen av de disciplinära ärendena, och förfarandet blir också smidigare än för närvarande. Eftersom inte heller målsägandens fördel kräver att förutsättningen enligt momentets 5 punkt bibehålls, föreslås, att den frångås.

Enligt förslaget slopas 5 punkten i paragrafens 2 mom. I övrigt motsvarar paragrafen den nuvarande bestämmelsen.

12 §. Här bestäms om den disciplinära förmannens befogenhet att påföra disciplinstraff. Eftersom påförandet av arrest i disciplinärt förfarande enligt förslaget frångås har de justeringar som föranleds härav gjorts i bestämmelsen.

18 §. Här ingår en förteckning över de militära förmän som har rätt att verkställa gripande. Punkt 1 föreslås bli justerad så att den motsvarar de ändringar som gjorts i annan lagstiftning, enligt vad som närmare framgår av motiveringen till 9 §.

19 §. Här uppräknas de militära förmän och -myndigheter som är berättigade att fatta beslut om anhållande. Beslutet får fattas bl.a. av chefen för den grundenhet som saken gäller och av en högre disciplinär förman samt av garnisonens chef och kommandant.

I vissa fall har det varit svårt att nå den tjänsteman som är berättigad att fatta beslut om anhållande. Vid varje truppförband finns en jourhavande som tjänstgör i en militär tjänst och som svarar bl.a. för att verksamheten vid truppförbandet kommer i gång i en exceptionell situation. Eftersom det är viktigt att ha tillgång till en person som har rätt att fatta beslut om anhållande, föreslås att till förteckningen över sådana personer i 2 punkten fogas vakthavande befäl i beredskap.

23 §. I 22 § polislagen (493/1995) ingår en bestämmelse om säkerhetsvisitation. Enligt den har en polisman rätt att bl.a. i samband med gripande och anhållande kroppsvisitera den som åtgärden gäller för att förvisa sig om att han inte medför föremål eller ämnen, med vilka han kan äventyra förvaringen eller utsätta sig själv eller andra för fara. Farliga föremål och ämnen skall tas ifrån den som visiteras. De skall dock återlämnas när han frigges, om det inte finns hinder enligt lag.

Även om de militära myndigheterna har haft rätt att verkställa gripande och anhållan samt arreststraff när det gäller krigsmän har det inte funnits några bestämmelser om säkerhetsvisitation i samband med de ovan nämnda situationerna. Eftersom det i alla händelser är nödvändigt att företa säkerhetsvisitationer, föreslås att i lagen intas en bestämmelse om detta. Det är ändamålsenligt att placera den i kapitlet om tvångsmedel på platsen för den 23 § som tidigare upphävts. Bestämmelsen motsvarar den ovan nämnda paragrafen i polislagen. I fråga om alkoholdrycker och narkotika som tagits ifrån en person föreslås att i paragrafen dessutom intas en hänvisning till 27 §, i vilken bestäms om behandlingen av föremål och ämnen som någon olovligen har innehaft och som militärmyndigheterna tagit i förvar.

25 §. Här bestäms om beslag och husrannsakan.

Ett vedertaget förfarande är, att ordningen i ett skåp som överlåtits till en person som fullgör beväringstjänst får inspekteras. Skåpet är avsett för uppbevaring av utrustning

som hör till försvarsmakten, varför det knappast är möjligt att ställa samma krav på inspektion av skåpet som när det är fråga om husrannsakan enligt tvångsmedelslagen. För tydlighetens skull föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket inspektion av beväringarnas skåp inte betraktas som husrannsakan.

25 a §. Här ingår bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i 6 kap. 3 § tvångsmedelslagen (450/1987) och som gäller det s.k. rusmedelsprovet som en förare av ett motordrivet fordon kan åläggas att genomgå i samband med trafikövervakning i syfte att konstatera om han möjligen intagit alkohol eller något annat rusmedel.

I den paragraf i militära disciplinlagen som det här är fråga om används i stället för motordrivet fordon ordet motorfordon. Enligt definitionen i vägtrafiklagens 2 a § (267/1981) inbegriper begreppet motorfordon t.ex. inte traktorer. Eftersom det bör vara möjligt att utföra rusmedelsprov också på traktorförare, föreslås att ordet motorfordon i paragrafens 1 mom. ersätts med motordrivet fordon.

På grund av paragrafens formulering är det oklart om det är möjligt att utföra rusmedelsprov redan innan en person börjat utföra ett köruppdrag eller något annat uppdrag som avses i 23 kap. strafflagen. Eftersom den som är förman för föraren eller för en person som tjänstgör i någon annan uppgift ansvarar för att framförandet av ett fordon eller ett fartyg inte anförtros en berusad person, bör det vara möjligt att förordna en person som verkar i en sådan uppgift att genomgå rusmedelsprov eller något annat prov redan innan uppgiften påbörjas. Enligt förslaget fogas till paragrafens 1 mom. en bestämmelse om detta.

27 §. Den hänvisning till narkotikalagen som ingår i 2 mom. föreslås bli justerad vad lagens nummer beträffar så att den gällande lagens nummer anges.

33 §. Det föreslås att bestämmelserna om påförande av arrest stryks i paragrafen.

36 §. Här bestäms om upprättande och fullföljande samt behandling av disciplinbesvär.

När disciplinbesvär behandlas iakttas enligt paragrafens 2 mom. bestämmelserna om behandlingen av brottmål som avses i militära rättegångslagen. Enligt lagens 37 § får åklagaren väcka åtal i ett ärende som har förts till domstolen som disciplinbesvär. Om

åtal väcks upphör ärendet att vara ett disciplinärt ärende. Härav kan dras den slutsatsen, att om åklagaren inte har väckt åtal i ett ärende är ärendet alltså ett disciplinärt ärende, i vilket som disciplinär påföljd kan påföras också disciplinär tillrättavisning. Inom rättspraxis har detta också gjorts. Eftersom lagen dock i detta avseende lämnar rum för tolkning, vilket kan äventyra enhetligheten i rättspraxis, föreslås att till 2 mom. fogas en förtydligande bestämmelse, enligt vilken också disciplinär tillrättavisning kan påföras som påföljd när disciplinbesvär behandlas vid domstol.

Enligt 39 § militära disciplinlagen kan verkställigheten av ett straff inledas innan beslutet har vunnit laga kraft, om den straffade har gett sitt skriftliga samtycke. I praktiken har det rått oklarhet beträffande frågan om det sätt på vilket ett sådant samtycke till verkställighet påverkar behandlingen av besvären.

För tydlighetens skull föreslås att till paragrafen fogas ett nytt moment där det anges att samtycke till verkställighet av straffet enligt 39 § inte utgör ett hinder för anförande eller behandling av besvär.

38 §. I samband med tillsynen över det disciplinära förfarandet kan ett disciplinärt beslut upphävas och ärendet tas till ny behandling i disciplinärt förfarande. Bestämmelsen i lagens 8 § om beaktande av en redan verkställd påföljd när ärendet tas till ny behandling gäller enligt formuleringen i paragrafen dock endast domstolsbehandling. Det är dock förenligt med bestämmelsens anda att en redan verkställd påföljd beaktas också i det fall, att ärendet tas till ny behandling i disciplinärt förfarande. Till paragrafens 3 mom. föreslås ett tillägg, enligt vilket bestämmelsen i 8 § 2 mom. skall iaktas i tillämpliga delar när ärendet tas till ny behandling.

39 §. Här stadgas om verkställigheten av straff.

Enligt 3 mom. får också arrest som har dömts ut av en domstol inledas trots att beslutet inte har vunnit laga kraft, om den dömde ger sitt skriftliga samtycke. Till momentet föreslås ett tillägg enligt vilket bestämmelsen gäller också utgångsstraff.

40 §. I lagen ingår inte någon bestämmelse om verkställigheten av de olika slagen av disciplinära påföljder. I syfte att eliminera detta missförhållande föreslås en bestämmelse om saken i stället för den paragraf som

upphävts.

Enligt förslaget bestäms i 1 mom. att disciplinära påföljder, förutom varning, disciplinbot, extratjänst och anmärkning inte kan verkställas samtidigt.

Den inbördes verkställighetsordningen torde inte som sådan ha någon nämnvärd betydelse när det gäller straff och tillrättavisning. I allmänhet verkställs dock en strängare påföljd före en lindrigare. Denna princip framgår också av 45 a § 2 mom. Å andra sidan är det inte skäl att avbryta verkställigheten av en disciplinär tillrättavisning på grund av att ett nytt straff skall verkställas. I syfte att förenhetliga praxis föreslås en bestämmelse om detta i paragrafens 2 mom.

41 §. Stadgandena om avbrytande av verkställigheten av disciplinära påföljder är bristfälliga.

Enligt förslaget görs i 1 mom. en precisering enligt vilken en förman som utövar tillsyn över disciplinärt förfarande får förordna att verkställigheten avbryts eller uppskjuts i det fall, att han i samband med tillsynen eller behandlingen av klagan har iakttagit ett väsentligt fel i ett disciplinärt beslut.

Det kan vara ändamålsenligt att avbryta verkställigheten också av hälsoskäl eller av andra synnerligen vägande skäl. Ett sådant skäl vore t.ex. en nära anförvants frånfalle eller allvarliga insjuknande. Beslutet genom vilket avvikelser från den normala verkställighetsordningen för påföljderna görs fattas enligt förslaget av truppförbandets kommandör. En bestämmelse om detta föreslås ingå i paragrafens 2 mom.

44 §. Här ingår bestämmelser om förvandling av arrest till avgift.

Det har i vissa fall rätt ovisshet om hur ett icke avtjänat arreststraff förvandlas till en avgift. Därför förslås i 3 mom. en precisering enligt vilken endast fulla arrestdygn förvandlas till avgift. Till den del det inte är fråga om ett fullt dygn förfaller verkställigheten.

Det föreslås att en teknisk ändring görs i 1 mom. Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande 2 mom.

45 §. Denna paragraf gäller verkställigheten av disciplinbot och arrest som förvandlats till böter. Eftersom det inte i lagen finns någon motsvarande bestämmelse om indrivningen en avgift som motsvarar utgångsstraff föreslås att en sådan bestämmelse fogas till paragrafens 2 mom.

45 a §. Bestämmelsen gäller samtidig

verkställighet dels av flera utgångsstraff, dels av utgångsstraff och utgångsförbud, varvid den sammanräknade tiden får vara högst 40 dygn. Paragrafens ordalydelse gäller inte sådana fall där flera utgångsförbud som tillrättavisning skall verkställas samtidigt. Enligt förslaget fogas till paragrafens 1 mom. ett tillägg enligt vilket den sammanräknade tiden för utgångsförbud som tillrättavisning får uppgå till högst fyrtio dygn.

45 b §. Bestämmelsen om förvandling av utgångsstraff till en avgift i den situationen att den straffade skall hemförlovas är bristfällig. Enligt förslaget preciseras bestämmelsen så, att endast ett sådant fullt dygn utgångsstraff som inte har avtjänats förvandlas till en avgift. Till den del det inte är fråga om ett fullt dygn förfaller verkställigheten. Enligt förslaget är det truppförbandets kommandör som med iakttagande av grunderna enligt 2 § 4 mom. och 45 a § 1 mom. förvandlar straffet till en avgift.

1.2. Strafflagen

45 kap. 25 §. I enlighet med de grunder för vilka redogjorts i den allmänna motiveringen föreslås att i bestämmelsen i 45 kap. 25 § strafflagen intas också utgångsstraff. Samtidigt föreslås att bestämmelsens språkdräkt moderniseras.

1.3. Lagen om ändring av militära rättegångslagen

8 §. Enligt förslaget fogas till 1 mom. en bestämmelse enligt vilken också andra än militära brott kan behandlas som militära rättegångsärenden i det fall att denna behandlingsordning är ändamålsenlig. Ofta är gemensam behandling ändamålsenlig i det fall att ett brott har begåtts genom samma gärning som ett militärt brott och är ringa jämfört med det militära brottet.

10 §. Enligt förslaget görs i 1 mom. sådana justeringar som föranleds av att försvarsmaktens tjänstebenämningar har ändrats.

21 §. Enligt förslaget görs i 2 mom. sådana justeringar som föranleds av att försvarsmaktens tjänstebenämningar har ändrats. Paragrafens 1 mom. motsvarar gällande 1 mom.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av militära disciplinlagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i militära disciplinlagen av den 25 mars 1983 (331/1983) 33 § 2 och 3 mom., sådana de lyder i lag 652/1991,

ändras 1 §, 2 § 3 och 4 mom., 8 § 2 mom., 9, 10 och 12 §, 18 § 1 punkten, 19 § 2 punkten, 25 a §, 27 § 2 mom., 36 §, 38 § 3 mom., 39 § 3 mom., 41, 44 och 45 §, 45a § 1 mom. och 45b §,

av dessa lagrum 2 § 3 och 4 mom., 12 §, 27 § 2 mom., 38 § 3 mom., 44 §, 45a § 1 mom. och 45b § sådana de lyder i nämnda lag 652/1991, 19 § 2 punkten och 25 a § sådana de lyder i lag 1259/1988, samt 36 § och 39 § 3 mom. sådana de lyder i lag 374/1990, samt

fogas till lagen en ny 23 § i stället för den 23 § som upphävts genom nämnda lag 1259/1988 och till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1259/1988, ett nytt 3 mom. samt i stället för den 40 § som upphävts genom lag 374/1990 en ny 40 § som följer:

1 §

För brott som avses i 2 § militära rättegångslagen (326/1983) kan den som lyder under 45 kap. strafflagen i rättegång ådömas disciplinstraff eller i disciplinärt förfarande såsom disciplinär påföljd påföras disciplinstraff eller disciplinär tillrättavisning på det sätt som bestäms i denna lag.

2 §

I disciplinärt förfarande påförs disciplinbot för minst en och högst trettio dagar samt utgångsstraff i minst elva och högst femton dygn.

Disciplinbotens penningbelopp för en dag utgör en femtedel av den bötfälldes genomsnittliga bruttodagsinkomst, dock så att det är minst lika stort som den största dagspenning som utbetalas till den som tjänstgör med stöd av värnpliktslagen (452/1950). För den som tjänstgör enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) är beloppet av disciplinboten för en dag lika stort som dagspenningen eller, om personen i fråga inte erhåller dagspenning, lika stort som den största dagspenning som utbetalas till den som tjänstgör med stöd av värnpliktslagen.

8 §

Har gärningsmannen antingen helt eller delvis utstått ett straff eller en disciplinär tillrättavisning som påförts honom i disciplinärt förfarande, och döms gärningsmannen

därefter vid domstol till straff för samma brott, skall det straff och den tillrättavisning som redan verkställts i skälig mån beaktas som avräkning eller anses motsvara fullt avtjänat straff.

9 §

Den som tjänstgör i en militär tjänst samt den som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänsteman i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i en militär uppgift får under fredstid i disciplinärt förfarande påföras endast disciplinbot eller tilldelas varning eller anmärkning.

En elev som utbildas för en militär tjänst får utan hinder av 1 mom. påföras påföljder av alla de slag som avses i denna lag och som skall påföras i disciplinärt förfarande, om inte något annat bestäms i förordning.

10 §

Disciplinstraff eller disciplinär tillrättavisning får påföras, om den som är misstänkt för brottet har erkänt sin skuld eller om skulden eljest kan anses klar.

Ett ärende får dock inte behandlas i disciplinärt förfarande, om

1) den som begått brottet inte längre lyder under 45 kap. strafflagen,

2) målsäganden yrkar att ärendet skall behandlas vid domstol,

3) åtal för något av flera brott skall väckas vid domstol och brotten står i samband med varandra, eller

4) någon av dem som är delaktiga i ett

och samma brott skall åtalas vid domstol och det inte bör anses ändamålsenligt att ärendet avgörs särskilt för sig.

12 §

Rätt att påföra disciplinstraff har kommandören för truppförbandet och en honom överordnad disciplinär förman. Dessutom har kommandören för truppförbandet rätt att påföra den som tjänstgör som värnpliktig varning och utgångsstraff, och chefen för grundenheten varning.

18 §

Gripande får verkställas av

1) en person i militär tjänst samt en person som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänsteman i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i en militär uppgift och som är förman för den som skall gripas,

19 §

Beslut om anhållande får fattas av

2) garnisonschefen och garnisonskommandanten samt garnisonens vakthavande befäl i beredskap,

23 §

Den som är berättigad att verkställa gripande har rätt att i samband med gripande, anhållande eller inledande av verkställigheten av arreststraff kroppsvisitera den som åtgärden gäller för att förvissa sig om att personen i fråga inte medför föremål eller ämnen som kan äventyra förvaringen eller med vilka personen kan utsätta sig själv eller andra för fara.

De i 1 mom. avsedda farliga föremålen eller ämnena skall tas ifrån den som visiteras. De skall återlämnas vid frigivningen, om det inte finns hinder enligt lag. I fråga om alkoholdrycker och narkotika skall förfaras enligt 27 §.

25 §

Som husrannsakan betraktas inte inspektion av ett sådant skåp för utrustning som disponeras av den som tjänstgör enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor.

25 a §

De krigsmän som enligt 18 § har rätt att verkställa gripande får bestämma att en vid försvarsmakten tjänstgörande förare av ett motordrivet fordon eller den som utför något annat uppdrag som nämns i 23 kap. strafflagen skall genomgå prov för att konstatera om han möjligen intagit alkohol eller något annat rusmedel. Provet får utföras på den som utför ett köruppdrag eller något annat uppdrag som nämns i 23 kap. strafflagen eller den som är i färd med att påbörja ett sådant uppdrag. Den som vägrar genomgå provet är skyldig att underkasta sig kroppsbesiktning enligt 5 kap. 9 § tvångsmedelslagen.

Det prov som avses ovan skall göras på ett sådant sätt och med en sådan metod att det inte medför onödig eller oskälig olägenhet för den som undersöks.

Huvudstaben ger närmare anvisningar om hur prov skall utföras.

27 §

Försvarsmaktens egendom, såsom vapen, skjutförnödenheter och sprängämnen, samt narkotika och alkoholdrycker som påträffas hos en person som innehar dem olovligen får tas i förvar. En alkoholdryck får under förutsättningar som anges i förordning omhändertaras av militärmyndigheten eller förstöras. I fråga om narkotika skall förfaras enligt narkotikalagen (1289/1993).

36 §

Den disciplinära förmannen skall se till att ändringssökanden utan hinder av tjänstgöringen har möjlighet att upprätta sin besvärsskrift och delta i domstolsbehandlingen av disciplinbesvären.

När disciplinbesvär behandlas skall militära rättegångslagens bestämmelser om behandlingen av brottmål iakttas. Som påföljd får även disciplinär tillrättavisning påföras. Om ändringssökanden utan att meddela laga förfall inte inställer sig vid domstolen, får disciplinbesvären handläggas och avgöras trots ändringssökandens frånvaro.

Disciplinbesvär kan anföras och behandlas trots att den straffade på det sätt som avses i 39 § har samtyckt till att disciplinstraffet verkställs.

38 §

När förmannen upphäver ett beslut kan han bestämma att ärendet skall tas till ny behandling eller omedelbart själv ta det till avgörande eller hänskjuta det till en behörig åklagare. När ärendet tas till ny behandling iakttas bestämmelserna i 8 § 2 mom. i tillämpliga delar.

39 §

Verkställigheten av arrest och av ett utgångsstraff som en domstol har dömt ut får inledas trots att beslutet inte har vunnit laga kraft, om den dömde ger sitt skriftliga samtycke.

40 §

Disciplinära påföljder kan, förutom varning, disciplinbot, extratjänst och anmärkning, inte verkställas samtidigt.

Om påföljder av olika slag skall verkställas samtidigt, verkställs disciplinstraff före disciplinär tillrättavisning. Om verkställigheten av en tillrättavisning redan har inletts, fullföljs den innan verkställigheten av disciplinstraffet påbörjas.

41 §

En förman som utövar tillsyn över disciplinärt förfarande får förordna att verkställigheten av ett disciplinstraff eller en disciplinär tillrättavisning som påförts i disciplinärt förfarande uppskjuts eller avbryts, om han i samband med tillsyn eller behandlingen av klagan har upptäckt ett väsentligt fel i ett disciplinärt beslut.

Kommendören för truppförbandet kan uppskjuta verkställigheten av en disciplinär påföljd eller avbryta verkställigheten, om den straffades eller tillrättavisades hälsotillstånd kräver det, eller om det finns andra synnerligen vägande skäl.

44 §

Ett arreststraff vars avtjänande är på hälft

när den straffade av någon annan orsak än hälsoskäl skall hemförlovas, avtjänas till fullo som arrest enligt 42 §.

Arrest förvandlas till en avgift, om verkställigheten av arreststraffet inte har inletts före hemförlovningen eller om den värnpliktige hemförlovas av hälsoskäl.

När arrest förvandlas till en avgift motsvarar varje fullt arrestdygn som inte har avtjänats disciplinbot för två dagar. Förvandlingen skall verkställas av kommandören för truppförbandet enligt de grunder som anges i 2 § 4 mom. och 43 § 1 mom.

45 §

Disciplinbot verkställs med iakttagande av bestämmelserna om verkställighet av bötesstraff. Obetald disciplinbot får likväl inte förvandlas till fängelse.

I samma ordning verkställs även en avgift som avses i 44 § 2 mom. och 45 b §.

45 a §

Sådana utgångsstraff som skall verkställas samtidigt skall sammanräknas till fullo. Den på detta sätt sammanräknade strafftiden får dock uppgå till högst fyrtio dygn. Detsamma gäller den sammanräknade tiden för sådana utgångsförbud som tillrättavisning vilka skall verkställas samtidigt.

45 b §

Ett utgångsstraff, vars verkställighet inte ännu har inletts eller som inte har avtjänats till fullo vid den tidpunkt när den straffade hemförlovas, förvandlas till en avgift.

När ett utgångsstraff förvandlas till en avgift motsvarar varje fullt dygn utgångsstraff som inte har avtjänats disciplinboten för en dag. Förvandlingen utförs av kommandören för truppförbandet med iakttagande av de grunder som bestäms i 2 § 4 mom. och 45 a § 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 199 .

2.

Lag**om ändring av 45 kap. 25 § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen 45 kap. 25 §, sådan den lyder i lag 321/1983, som följer:

45 kap.

Om militära brott

25 §

En krigsman som avtjänar arreststraff och som olovligen avlägsnar sig från arresten eller bryter mot en därtill hörande utgångsbegränsning, eller en krigsman som utstår

utgångsförbud som tillrättavisning eller utgångsstraff och som bryter mot utgångsbegränsningen skall, om strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe, för *verkställighetsförseelse* dömas till disciplinstraff.

Denna lag träder i kraft den 199.

3.

Lag**om ändring av militära rättegångslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) 8 § 1 mom., 10 § 1 mom. och 21 §, av dessa lagrum 8 § 1 mom. sådant det lyder i lag 709/1991, som följer

8 §

Om en krigsman eller någon annan som lyder under 45 kap. strafflagen åtalas både för ett brott som skall behandlas såsom ett militärt rättegångsärende och för ett annat brott, får åtalet för det förstnämnda brottet prövas vid den domstol som enligt 10 kap. rättegångsbalken är behörig att behandla åtalet för det sistnämnda, när det på grund av ärendets natur eller utredning i ärendet eller av någon annan särskild orsak är ändamålsenligt. Om ett annat brott än ett sådant som skall behandlas som ett militärt rättegångsärende har begåtts genom samma gärning

som ett brott vilket skall behandlas som ett militärt rättegångsärende och om det förstnämnda brottet är ringa jämfört med det sistnämnda samt om en gemensam behandling av de åtal som gäller brotten är ändamålsenlig, kan också ett åtal som gäller ett annat brott än ett sådant som behandlas som ett militärt rättegångsärende prövas i den ordning som anges i denna lag.

10 §

Av en underrätts militära ledamöter skall en vara officer och en institutofficer, under-

officer eller innehavare av militär specialtjänst eller en krigsman som hör till manskapet.

Den ena ledamoten skall vara officer och den andra institutofficer, underofficer eller innehavare av militär specialtjänst eller en krigsman som hör till manskapet.

21 §

En krigsrätt består av ordförande och två ledamöter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 25 april 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Kari Häkämies

1.

Lag

om ändring av militära disciplinlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i militära disciplinlagen av den 25 mars 1983 (331/1983) 33 § 2 och 3 mom., sådana de lyder i lag 652/1991,

ändras 1 §, 2 § 3 och 4 mom., 8 § 2 mom., 9, 10 och 12 §, 18 § 1 punkten, 19 § 2 punkten, 25 a §, 27 § 2 mom., 36 §, 38 § 3 mom., 39 § 3 mom., 41, 44 och 45 §, 45a § 1 mom. och 45b §,

av dessa lagrum 2 § 3 och 4 mom., 12 §, 27 § 2 mom., 38 § 3 mom., 44 §, 45a § 1 mom. och 45b § sådana de lyder i nämnda lag 652/1991, 19 § 2 punkten och 25 a § sådana de lyder i lag 1259/1988, samt 36 § och 39 § 3 mom. sådana de lyder i lag 374/1990, samt

fogas till lagen en ny 23 § i stället för den 23 § som upphävts genom nämnda lag 1259/1988 och till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1259/1988, ett nytt 3 mom. samt i stället för den 40 § som upphävts genom lag 374/1990 en ny 40 § som följer:

Gällande lydelse

1 §

För brott som avses i militära rättegångslagen (326/83) kan den som lyder under 45 kap. strafflagen i rättegång ådömas disciplinstraff eller i disciplinärt förfarande såsom disciplinär påföljd påföras disciplinstraff eller disciplinär tillrättavisning på det sätt som är stadgat i denna lag.

Föreslagen lydelse

1 §

För brott som avses i 2 § militära rättegångslagen (326/1983) kan den som lyder under 45 kap. strafflagen i rättegång ådömas disciplinstraff eller i disciplinärt förfarande såsom disciplinär påföljd påföras disciplinstraff eller disciplinär tillrättavisning på det sätt som bestäms i denna lag.

2 §

I disciplinärt förfarande påförs *arrest i minst ett och högst åtta dygn*, disciplinbot för minst en och högst trettio dagar samt utgångsstraff i minst elva och högst femton dygn.

Disciplinbotens penningbelopp för en dag utgör en femtedel av den bötfälldes genomsnittliga bruttodagsinkomst eller är, om han saknar löneinkomst, lika stort som hans dagspenning. För den som tjänstgör enligt värnpliktslagen (452/50) är beloppet av en disciplinbot för en dag lika stort som beloppet av hans dagspenningen.

I disciplinärt förfarande påförs disciplinbot för minst en och högst trettio dagar samt utgångsstraff i minst elva och högst femton dygn.

Disciplinbotens penningbelopp för en dag utgör en femtedel av den bötfälldes genomsnittliga bruttodagsinkomst, *dock så att det är minst lika stort som den största dagspenning som utbetalas till den som tjänstgör med stöd av värnpliktslagen (452/1950)*. För den som tjänstgör enligt värnpliktslagen *eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995)* är beloppet av disciplinboten för en dag lika stort som *dagspenningen eller, om personen i fråga inte erhåller dagspen-*

Gällande lydelse

Har gärningsmannen antingen helt eller delvis utstått straff eller disciplinär tillrättavising som påförts honom i disciplinärt förfarande, och döms han därefter vid domstol till straff för samma brott, skall från det ådömda straffet avräknas vad som svarar mot frihetsberövandet eller anses att det disciplinstraff eller den disciplinära tillrättavising som utstått utgör fullt straff för hans gärning.

9 §

Den som handhar militär tjänst eller befattning samt värvad får under fredstid i disciplinärt förfarande påföras endast disciplinbot eller tilldelas varning eller anmärkning.

Elev som utbildas för militär tjänst eller befattning får utan hinder av 1 mom. påföras disciplinära påföljder av alla de slag som avses i denna lag, om inte i förordning anorlunda stadgas.

10 §

Disciplinstraff eller disciplinär tillrättavising får påföras, om den som är misstänkt för brottet har erkänt sin skuld eller om hans skuld eljest kan anses klar.

Ärende får dock inte handläggas i disciplinärt förfarande,

1) om den som begått brottet inte längre lyder under 45 kap. strafflagen;

2) om målsägande yrkar att ärendet skall handläggas vid domstol;

3) om åtal för något av flera brott skall väckas vid domstol och brotten står i samband med varandra;

4) om någon av dem som är delaktiga i ett och samma brott skall åtalas vid domstol och det inte bör anses ändamålsenligt att ärendet avgörs särskilt för sig; eller

5) om genom gärningen åsankats skada som skall ersättas och som den skyldige inte

Föreslagen lydelse

ning, lika stort som den största dagspenning som utbetalas till den som tjänstgör med stöd av värnpliktslagen.

8 §

Har gärningsmannen antingen helt eller delvis utstått ett straff eller en disciplinär tillrättavising som påförts honom i disciplinärt förfarande, och döms gärningsmannen därefter vid domstol till straff för samma brott, skall det straff och den tillrättavising som redan verkställts i skälig mån beaktas som avräkning eller anses motsvara fullt avtjänat straff.

9 §

Den som tjänstgör i en militär tjänst samt den som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänsteman i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i en militär uppgift får under fredstid i disciplinärt förfarande påföras endast disciplinbot eller tilldelas varning eller anmärkning.

En elev som utbildas för en militär tjänst får utan hinder av 1 mom. påföras påföljder av alla de slag som avses i denna lag och som skall påföras i disciplinärt förfarande, om inte något annat bestäms i förordning.

10 §

Disciplinstraff eller disciplinär tillrättavising får påföras, om den som är misstänkt för brottet har erkänt sin skuld eller om skulden eljest kan anses klar.

Ett ärende får dock inte behandlas i disciplinärt förfarande, om

1) den som begått brottet inte längre lyder under 45 kap. strafflagen,

2) målsäganden yrkar att ärendet skall behandlas vid domstol,

3) åtal för något av flera brott skall väckas vid domstol och brotten står i samband med varandra, eller

4) någon av dem som är delaktiga i ett och samma brott skall åtalas vid domstol och det inte bör anses ändamålsenligt att ärendet avgörs särskilt för sig.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ersatt eller skriftligen förbundet sig att ersätta, eller om målsäganden inte skriftligen avstått från sitt skadeståndsyrkande.

12 §

Rätt att påföra disciplinstraff har kommandören för truppavdelningen och en honom överordnad disciplinär förman. Dessutom har kommandören för truppenheten rätt att påföra den som tjänstgör som värnpliktig varning och utegångsstraff *samt arrest i högst fem dygn*, och chefen för grundenheten varning *och arrest i högst tre dygn*.

18 §

Gripande får verkställas av
1) person i militär tjänst eller befattning som är förman för den som skall gripas,

12 §

Rätt att påföra disciplinstraff har kommandören för truppförbandet och en honom överordnad disciplinär förman. Dessutom har kommandören för truppförbandet rätt att påföra den som tjänstgör som värnpliktig varning och utegångsstraff, och chefen för grundenheten varning.

18 §

Gripande får verkställas av
1) *en person i militär tjänst samt en person som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänsteman i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i en militär uppgift och som är förman för den som skall gripas,*

19 §

Beslut om anhållande får fattas av

2) en garnisonschef och en garnisonskommandant;

2) *garnisonschefen och garnisonskommandanten samt garnisonens vakthavande befäl i beredskap,*

23 §

Den som är berättigad att verkställa gripande har rätt att i samband med gripande, anhållande eller inledande av verkställigheten av arreststraff kroppsvisitera den som åtgärden gäller för att förvissa sig om att personen i fråga inte medför föremål eller ämnen som kan äventyra förvaringen eller med vilka personen kan utsätta sig själv eller andra för fara.

De i 1 mom. avsedda farliga föremålen eller ämnena skall tas ifrån den som visiteras. De skall återlämnas vid frigivningen, om det inte finns hinder enligt lag. I fråga om alkoholdrycker och narkotika skall förfaras enligt 27 §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

25 a §
De krigsmän som enligt 18 § har rätt att verkställa gripande får bestämma att en vid försvarsmakten tjänstgörande motorfordonsförare eller den som utför något annat uppdrag som nämns i 23 kap. strafflagen skall genomgå prov för att konstatera om han möjligen intagit alkohol eller något annat rusmedel. Den som vägrar genomgå provet är skyldig att underkasta sig kroppsbesiktning enligt 5 kap. 9 § tvångsmedelslagen.

Det prov som här avses skall göras på ett sådant sätt och med en sådan metod att det inte medför onödig eller oskälig olägenhet för den som undersöks.

Huvudstaben ger närmare anvisningar om hur prov skall utföras.

Som husrannsakan betraktas inte inspektion av ett sådant skåp för utrustning som disponeras av den som tjänstgör enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor.

25 a §
De krigsmän som enligt 18 § har rätt att verkställa gripande får bestämma att en vid försvarsmakten tjänstgörande förare av ett motordrivet fordon eller den som utför något annat uppdrag som nämns i 23 kap. strafflagen skall genomgå prov för att konstatera om han möjligen intagit alkohol eller något annat rusmedel. *Provet får utföras på den som utför ett köruppdrag eller något annat uppdrag som nämns i 23 kap. strafflagen eller den som är i färd med att påbörja ett sådant uppdrag.* Den som vägrar genomgå provet är skyldig att underkasta sig kroppsbesiktning enligt 5 kap. 9 § tvångsmedelslagen.

Det prov som avses ovan skall göras på ett sådant sätt och med en sådan metod att det inte medför onödig eller oskälig olägenhet för den som undersöks.

Huvudstaben ger närmare anvisningar om hur prov skall utföras.

27 §

Försvarsmaktens egendom, såsom vapen, skjutförnödenheter och sprängämnen, samt narkotika och alkoholdrycker som påträffas hos en person som innehar dem olovligen får tas i förvar. En alkoholdryck får under förutsättningar som anges i förordning omhändertas av militärmyndigheten eller förstöras. I fråga om narkotika skall förfaras enligt narkotikalagen (41/72).

Försvarsmaktens egendom, såsom vapen, skjutförnödenheter och sprängämnen, samt narkotika och alkoholdrycker som påträffas hos en person som innehar dem olovligen får tas i förvar. En alkoholdryck får under förutsättningar som anges i förordning omhändertas av militärmyndigheten eller förstöras. I fråga om narkotika skall förfaras enligt narkotikalagen (1289/1993).

33 §

Arrest kan påföras endast då lindrigare påföljder inte kan anses vara tillräckliga för upprätthållande av disciplin, ordning eller säkerhet i truppen.

Arrest får påföras den som är under åder-ton är endast då det är uppenbart att han inte annars anpassar sig till den militära disciplinen.

(2 mom. upphävs)

(3 mom. upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §

Den disciplinära förmannen skall se till att ändringssökanden utan hinder av tjänstgöringen har möjlighet att upprätta sin besvärsskrift och delta i domstolsbehandlingen av disciplinbesvären.

När disciplinbesvär behandlas skall iaktas vad militära rättegångslagen stadgar om behandlingen av brottmål. Om ändringssökanden utan att meddela laga förfall inte inställer sig vid domstolen, får disciplinbesvären handläggas och avgöras trots hans frånvaro.

36 §

Den disciplinära förmannen skall se till att ändringssökanden utan hinder av tjänstgöringen har möjlighet att upprätta sin besvärsskrift och delta i domstolsbehandlingen av disciplinbesvären.

När disciplinbesvär behandlas skall *militära rättegångslagens bestämmelser* om behandlingen av brottmål iakttas. *Som påföljd får även disciplinär tillrättavisning påföras.* Om ändringssökanden utan att meddela laga förfall inte inställer sig vid domstolen, får disciplinbesvären handläggas och avgöras trots ändringssökandens frånvaro.

Disciplinbesvär kan anföras och behandlas trots att den straffade på det sätt som avses i 39 § har samtyckt till att disciplinstraffet verkställs.

38 §

Då förmannen upphäver ett beslut kan han bestämma att ärendet skall tas till ny behandling eller omedelbart själv ta det till avgörande eller hänskjuta det till en behörig åklagare.

När förmannen upphäver ett beslut kan han bestämma att ärendet skall tas till ny behandling eller omedelbart själv ta det till avgörande eller hänskjuta det till en behörig åklagare. *När ärendet tas till ny behandling iaktas bestämmelserna i 8 § 2 mom. i tillämpliga delar.*

39 §

Verkställigheten av ett *arreststraff* som en domstol har dömt ut får inledas trots att beslutet inte har vunnit laga kraft, om den dömde ger sitt skriftliga samtycke.

Verkställigheten av *arrest och av ett utgångsstraff* som en domstol har dömt ut får inledas trots att beslutet inte har vunnit laga kraft, om den dömde ger sitt skriftliga samtycke.

40 §

Disciplinära påföljder kan, förutom varning, disciplinbot, extratjänst och anmärkning, inte verkställas samtidigt.

Om påföljder av olika slag skall verkställas samtidigt, verkställs disciplinstraff före disciplinär tillrättavisning. Om verkställigheten av en tillrättavisning redan har inletts, fullföljs den innan verkställigheten av disciplinstraffet påbörjas.

41 §

Förman som utövar tillsyn över disciplinärt förfarande får förordna att verkställig-

41 §

En förman som utövar tillsyn över disciplinärt förfarande får förordna att verkstäl-

Gällande lydelse

heten av disciplinstraff eller disciplinär tillrättavisning som påförts i disciplinärt förfarande uppskjuts eller avbryts.

44 §

Arreststraff vars avtjänande är på hälft, då den straffade av någon annan orsak än hälsoskäl skall hemförlovas, avtjänas till fullo som arrest enligt 42 §.

Arrest förvandlas till en avgift, om verkställigheten av arreststraffet inte har inletts före hemförlovningen eller om den värnpliktige hemförlovas av hälsoskäl.

Då arrest förvandlas till en avgift motsvarar ett arrestdygn disciplinbot för två dagar. Förvandlingen skall verkställas av kommandören för truppavdelningen enligt de grunder som stadgas i 2 § 4 mom. och 43 § 1 mom.

45 §

Disciplinbot verkställs med iakttagande av stadgandena om verkställighet av bötesstraff. Obetald disciplinbot får likväl inte förvandlas till fängelse.

I samma ordning verkställs även i 44 § 2 mom. avsedd avgift.

45 a §

Sådana utgångsstraff som skall verkställas samtidigt skall sammanräknas till fullo. Den på detta sätt sammanräknade strafftiden får dock uppgå till högst fyrtio dygn.

45 b §

Ett utgångsstraff, vars verkställighet inte ännu har inletts eller som inte har avtjänats till fullo vid den tidpunkt då den straffade hemförlovas, förvandlas till en avgift. *Då ett utgångsstraff förvandlas till en avgift mot-*

Föreslagen lydelse

ligheten av ett disciplinstraff eller en disciplinär tillrättavisning som påförts i disciplinärt förfarande uppskjuts eller avbryts, *om han i samband med tillsyn eller behandlingen av klagan har upptäckt ett väsentligt fel i ett disciplinärt beslut.*

Kommandören för truppförbandet kan uppskjuta verkställigheten av en disciplinär påföljd eller avbryta verkställigheten, om den straffades eller tillrättavisades hälsotillstånd kräver det, eller om det finns andra synnerligen vägande skäl.

44 §

Ett arreststraff vars avtjänande är på hälft när den straffade av någon annan orsak än hälsoskäl skall hemförlovas, avtjänas till fullo som arrest enligt 42 §.

Arrest förvandlas till en avgift, om verkställigheten av arreststraffet inte har inletts före hemförlovningen eller om den värnpliktige hemförlovas av hälsoskäl.

När arrest förvandlas till en avgift motsvarar varje fullt arrestdygn som inte har avtjänats disciplinbot för två dagar. Förvandlingen skall verkställas av kommandören för truppförbandet enligt de grunder som anges i 2 § 4 mom. och 43 § 1 mom.

45 §

Disciplinbot verkställs med iakttagande av bestämmelserna om verkställighet av bötesstraff. Obetald disciplinbot får likväl inte förvandlas till fängelse.

I samma ordning verkställs även *en avgift som avses* i 44 § 2 mom. *och 45 b §.*

45 a §

Sådana utgångsstraff som skall verkställas samtidigt skall sammanräknas till fullo. Den på detta sätt sammanräknade strafftiden får dock uppgå till högst fyrtio dygn. *Detsamma gäller den sammanräknade tiden för sådana utgångsförbud som tillrättavisning vilka skall verkställas samtidigt.*

45 b §

Ett utgångsstraff, vars verkställighet inte ännu har inletts eller som inte har avtjänats till fullo vid den tidpunkt när den straffade hemförlovas, förvandlas till en avgift. *När ett utgångsstraff förvandlas till en*

Gällande lydelse

svarar ett dygn utegångsstraff en disciplinbot.

Föreslagen lydelse

avgift motsvarar varje fullt dygn utegångsstraff som inte har avjänats disciplinboten för en dag. Förvandlingen utförs av kommandören för truppförbandet med iakttagande av de grunder som bestäms i 2 § 4 mom. och 45 a § 1 mom.

*Denna lag träder i kraft den
199 .*

2.

Lag**om ändring av 45 kap. 25 § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen 45 kap. 25 §, sådan den lyder i lag 321/1983, som följer:

Gällande lydelse

45 kap.

Om militära brott

25 §

Avlägsnar sig den som avtjänar arreststraff olovligen från arresten eller bryter han mot därtill ansluten utgångsbegränsning eller bryter den som påförts utgångsförbud mot förbudet, skall han, om för gärningen inte är stadgat strängare straff annorstädes, för verkställighetsförseelse dömas till disciplinstraff.

Föreslagen lydelse

45 kap.

Om militära brott

25 §

En krigsman som avtjänar arreststraff och som olovligen avlägsnar sig från arresten eller bryter mot en därtill hörande utgångsbegränsning, eller en krigsman som utstår utgångsförbud som tillrättavisning eller utgångsstraff och som bryter mot utgångsbegränsningen skall, om strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe, för verkställighetsförseelse dömas till disciplinstraff.

*Denna lag träder i kraft den
199 .*

3.

Lag

om ändring av militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) 8 § 1 mom., 10 § 1 mom. och 21 §, av dessa lagrum 8 § 1 mom. sådant det lyder i lag 709/1991, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Om en krigsman eller någon annan som lyder under 45 kap. strafflagen åtalas både för ett brott som skall handläggas såsom ett militärt rättegångsärende och för ett annat brott, får åtalet för det förstnämnda brottet prövas vid den domstol som enligt 10 kap. rättegångsbalken är behörig att handlägga åtalet för det sistnämnda, då det på grund av ärendets natur eller utredning i ärendet eller av någon annan särskild orsak är ändamålsenligt.

10 §

Av underrätts militära ledamöter skall en vara officer och en befattningsofficer, underofficer, värvad eller krigsman som hör till manskapet.

21 §

Krigsrätt består av ordförande och två ledamöter.

Den ena ledamoten skall vara officer och den andra befattningsofficer eller underofficer eller krigsman som hör till den värvade personalen eller till manskapet.

Föreslagen lydelse

8 §

Om en krigsman eller någon annan som lyder under 45 kap. strafflagen åtalas både för ett brott som skall behandlas såsom ett militärt rättegångsärende och för ett annat brott, får åtalet för det förstnämnda brottet prövas vid den domstol som enligt 10 kap. rättegångsbalken är behörig att behandla åtalet för det sistnämnda, när det på grund av ärendets natur eller utredning i ärendet eller av någon annan särskild orsak är ändamålsenligt. *Om ett annat brott än ett sådant som skall behandlas som ett militärt rättegångsärende har begåtts genom samma gärning som ett brott vilket skall behandlas som ett militärt rättegångsärende och om det förstnämnda brottet är ringa jämfört med det sistnämnda samt om en gemensam behandling av de åtal som gäller brotten är ändamålsenlig, kan också ett åtal som gäller ett annat brott än ett sådant som behandlas som ett militärt rättegångsärende prövas i den ordning som anges i denna lag.*

10 §

Av en underrätts militära ledamöter skall en vara officer och en *institutofficer*, underofficer eller innehavare av *militär specialtjänst* eller en krigsman som hör till manskapet.

21 §

En krigsrätt består av ordförande och två ledamöter.

Den ena ledamoten skall vara officer och den andra *institutofficer*, underofficer eller innehavare av *militär specialtjänst* eller en *krigsman* som hör till manskapet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

